

Reptes del Congrés de Cultura Catalana: on érem, on som i on volem anar?

Àmbit 4. Com ens cohesionem

Lloc: Illustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona,
Carrer de Mallorca 383. Barcelona

Data: 6 de març de 2025

Acte de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) a l'Illustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, dins del marc dels actes previs al nou Congrés de Cultura Catalana.

La jornada proposa una conversa entre les escriptores **Maria Sevilla Paris** i **Lluïsa Julià**, moderades per **Mireia Sopena**. L'acte és un debat obert on fer balanç sobre la situació dels escriptors en la nostra llengua, 50 anys després de l'històric Congrés. Aleshores, els escriptors van participar activament a l'esdeveniment a través de l'àmbit de «Producció literària». En les conclusions de l'àmbit, els autors van proposar la creació d'una associació d'escriptors en llengua catalana que fos un organisme de defensa professional i de promoció cultural i que es convertís en l'entitat dels escriptors a través de la qual s'establís el diàleg amb les futures autoritats autonòmiques del nostre país.

El nou Congrés de Cultura Catalana arriba amb nous reptes que cal abordar, i amb la fita de repensar quina societat i quina cultura volem. Per això, aquesta conversa entre escriptor és regida per tres preguntes: on érem, on som i on volem anar?

Després de la benvinguda de **Sebastià Portell**, president de l'AELC, **Agustí Alcoberro**, president de la Fundació Congrés de Cultura Catalana, exposa el context històric del Congrés de Cultura Catalana (1975-77) i explica les línies mestres d'acció del nou Congrés. En aquest sentit, Alcoberro reivindica tres fets molt remarcables de l'històric Congrés: «primer, el diàleg entre societat civil i acadèmia; segon, que va ser una trobada de Països Catalans —un fet excepcional, sense gaire precedents ni continuacions, que hi hagués un congrés sistemàtic amb tres capitals—; i, en darrer lloc, que es va utilitzar el terme *cultura* en un sentit molt ampli: de poesia, teatre, música, però també la sanitat, agricultura, etc». Alcoberro exposa que el concepte cultura «s'agafa des d'un punt de vista antropològic molt ampli, on també hi havia una part important de cultura política». Tal com va passar amb el precedent dels anys setanta, el nou Congrés que s'està preparant «ha de tenir els mateixos tres elements bàsics: trobada del món universitat amb el món civil; una trobada de Països Catalans, i voluntat de reflexió sobre la cultura i la societat en un sentit molt ampli».

Per què ara, el nou Congrés? Alcoberro exposa les diferències entre moments històrics: «Ara tot és diferent, molt més complex que aleshores. Estem fragmentats, i les xarxes socials en són una mostra. Trobem a faltar una àgora on ens trobem gent de diferents orígens i àmbits. És evident que les problemàtiques tampoc no tenen res a veure, des d'un punt de vista econòmic, social, demogràfic». Però, ara, hi ha «uns nous reptes, com ara el vinculat al futur de la llengua.»

L'estructura del nou Congrés passarà per 4 grans preguntes, «amb l'objectiu que gent de diferents àmbits es trobi per poder parlar entre ells i

establir nexes de contacte. Tenim 40 reptes, i això donarà lloc a actes de petit format, com aquest, que són qualitativament importants, i actes de mobilització gran format».

En l'inici de la seva intervenció, **Mireia Sopena**, que actua com a conductora del debat, afirma que «avui és un dia històric». Pel lloc on se celebra l'acte i pel què significa. Comença plantejant la següent qüestió: Quines diríeu que han estat les millores en aquests 50 anys?

Lluïsa Julià revisa les resolucions de l'àmbit de «Producció literària» i exposa que l'AELC «ha complert amb el què es demanava». En aquell moment hi havia «una efervescència, la idea que, si anàvem plegats, es podia tirar endavant. També és cert que hi ha unes últimes etapes més desencisadores». En aquesta repassada històrica, de seguida ens trobarem amb un dels grans reptes per als escriptors, i la societat en general, «el canvi de model de la nova tecnologia digital», però també amb un punt positiu respecte els setanta, que «ara tenim pilars sòlids» on sostenir-nos.

La poeta **Maria Sevilla** exposa la problemàtica de la professionalització: «només fa deu anys que soc escriptora. En aquests deu anys he anat cobrant el mateix, però el preu de la vida ha pujat. Cal tenir uns mínims per saber què ha de cobrar tothom».

En la seva intervenció, subratlla el model d'èxit del cicle poètic de l'Horignal, a Barcelona, que gestiona conjuntament amb les poetes Raquel Santanera i Laia Carbonell. El cicle és un espai de trobada molt important per Barcelona i els Països Catalans: «funciona molt bé, però no tenim pressupost. Tenim un capital simbòlic molt fort, però sense pressupost». El principal repte, segons Sevilla, és la «cronificació de la cultura d'elit»: «A l'Horignal pot venir a recitar qui es pot permetre el luxe de fer una feina, com presentar un llibre, sense cobrar. Tenim molt naturalitzat que no cobrar per la feina és el privilegi de qui es pot permetre el luxe de no cobrar

per treballar. Però no hauria de ser un privilegi recitar a l'Horiginal». I això és un handicap i un dilema per als escriptors.

Sevilla remarca la bona feina que fa el Premi Salvador Iborra, organitzat per l'AELC, on sempre hi ha activitats sobre drets professionals orientades a escriptors joves i novells.

Sopena exposa que sovint es retreu als escriptors i institucions del Principat que no estem prou ben informats de l'actualitat literària dels companys de la resta de Països Catalans. «Que hi podem fer des de l'AELC?»

Julia exposa que moltes editorials «no circulen prou bé». Els factors són diversos, però en especial la costosa distribució del llibre, que molts no arriben a Catalunya. «Te n'adones que els escriptors de les illes o valencians són coneguts aquí quan publiquen en editorials catalanes. En aquests sentit, Barcelona fa una mica de casal català. Fa temps es deia que s'havia de crear una editorial de Països Catalans. En tot cas, caldria crear una bona xarxa de distribució general que permetés anar i tornar pels Països Catalans».

Sevilla remarca que a l'àmbit de la poesia «sí que hi ha anades i vingudes», i que tot és una qüestió d'infraestructura: «és un malson baixar a València. És car i a nivell infraestructural, perquè hi ha una voluntat deliberada d'allunyar-nos. Tenim un dèficit estructural deliberat».

Aprofundint en la resposta a què podem fer per apropar-nos, literàriament, Sevilla exposa que «la crítica literària hauria de ser una mena d'espai de trobada. Seria molt interessant que els espais de debat, com aquest i d'altres, on vosaltres sou en silenci i escolteu, passessin a ser espais de bar, tipus Horiginal, per fer un ambient de tertúlia, que surti de l'actual tertúlia de bar que tenim: les xarxes socials. No hem d'oblidar que les xarxes no són espais de debat lliure, són empreses privades. Per exemple, a l'Horiginal ens agradaria fer un recital de *red flags* de la poesia catalana, com

a exemple de dir les coses, de defugir del debat a Twitter, de dir les coses en veu alta, i parlar-les i confrontar-les».

Julià, en aquest sentit, subratlla que «en els últims 20 anys hi ha hagut avenços importants pel que fa a la producció literària», essent-ne el més destacat que «s’ha perdut l’encarcament. És un guany de la llengua, que s’ha mogut. I també que tenim un conjunt de traductors i traductores boníssim». Per últim, Sevilla reivindica que els escriptors «hem de tenir una cambra pròpia. No pot ser que més de la meitat del que guanyem vagi a pagar un lloguer».

L’acte clou amb l’exposició de les darreres actuacions fetes per l’Associació d’Escriptors en Llengua Catalana, exposada al detall per **Sebastià Portell**, que mostra les diverses iniciatives iniciades o bé consolidades arreu del territori de parla catalana: des de formació a presentacions, organització de premis o accions concretes i puntuals.